

Raadsmemo

Onderwerp Stand van zaken verkiezingen 2021 en effect corona op dienstverlening

Datum 28 januari 2021

Afzender J. Paans

Tel.nr.

Emailadres a.de.gooijer@alblasserdam.nl

Geachte raad,

Bijgevoegd stuk wordt u ter kennisname toegezonden.

Het betreft informatie waarvan het nuttig gevonden wordt dat u ervan op de hoogte bent, dan wel de toezending van een door het college of een lid van het college in commissie of raad toegezegd stuk.

In tegenstelling tot het verstrekken van informatie via een raadsinformatiebrief is de raadsmemo niet vooraf in het college besproken en vastgesteld. Met het presidium is afgesproken dat informatie verstrekt via een raadsmemo wel als ingekomen stuk wordt geregistreerd, maar niet geagendeerd wordt voor een commissie- of raadsvergadering, tenzij een lid van een commissie of de raad hier via de griffier om verzoekt.

Op 17 maart vinden de verkiezingen voor de Tweede kamer plaats. Onze Minister, mw Ollongren, heeft zich er sterk voor gemaakt dat het stemmen veilig kan gebeuren voor zowel de stembureauleden als de kiezers. Hiervoor is een heel pakket aan maatregelen getroffen, die (onder andere) zijn vastgelegd in twee tijdelijke spoedwetten en richtlijnen. Deze maatregelen behelzen onder andere het *vroeg-stemmen* en briefstemmen en veiligheidsvoorschriften op de stembureaus zoals kuchschermen, schoonmaak, mondkapjes, handschoenen, eenrichtingsverkeersroutes etc.

Stembureaus

Covid-19 en de bijbehorende beperkingen en maatregelen hebben in hoge mate zijn weerslag op de normaal beschikbare stembureaus. Scholen gaven aan niet meer mee te kunnen werken aan het vestigen van een stembureau. Voor hen is het niet meer toegestaan om ouders in de school toe te laten, laat staan een kleine 1.000 kiesgerechtigden die hun stem willen uitbrengen. Vier locaties kunnen niet voldoen aan de eisen om het stembureau Corona-proof in te richten. Dit zijn de Openbare Bibliotheek, school Het Kompas en het Centrum voor Jeugd en Gezin. Woonzorgcentrum de Waard zal niet als stembureau worden ingericht om de veiligheid en gezondheid van de bewoners te waarborgen.

Er is hard gezocht naar alternatieven. Uitgangspunten waren in elk geval om minstens hetzelfde aantal stembureaus te kunnen inrichten als bij de Tweede Kamer-verkiezing van 2017, dat de stembureaus volledig toegankelijk zijn voor minder-validen én dat alle stembureaus kunnen voldoen aan de maatregelen die zijn voorgeschreven door het ministerie van BZK in het kader van

voorkoming van verspreiding van Covid-19. Na lang en intensief zoeken zijn er 11 stembureaus gevonden.

Stembureaus moeten in de buurt zijn om het voor de kiezer zo laagdrempelig mogelijk te maken hun stem uit te brengen. Met de huidige stembureaus zijn we erin geslaagd te zorgen voor een goede spreiding over de gemeente. Allen zijn volledig toegankelijk én voldoen aan alle Covid-19 richtlijnen.

Voor het eerst is gekozen voor het inrichten van een dubbel stembureau. Dit is om te zorgen voor een goede spreiding van de kiezers. Wij zorgen dat er bij de ingang mensen staan die de kiezer op een goede manier verwijzen naar het stembureau dat op dat moment de ruimte heeft voor die kiezer.

Voor een overzicht van de locaties verwijzen we u naar de bijlage bij deze memo.

Covid-19 maatregelen op het stembureau:

Om het stemmen op 15, 16 en 17 maart Covid-19 proof te kunnen laten verlopen zijn (onder meer) de volgende maatregelen getroffen:

- Er staan kuchschermen op de tafels van de stembureauleden tussen de stembureauleden en de kiezers in. De tafels staan onderling 1,5 meter uit elkaar
- De stembureauleden dragen de hele zittingsdag een medisch (!) mondkapje. Deze moet maximaal elke 3 uur worden verversd of na elke pauze. Als het dragen van een mondkapje ongewenst is, is er een gelaatscherm beschikbaar
- Bij de ingang van het stembureau staat een gastheer/vrouw die de kiezer attendeert op het dragen van het mondkapje in het stembureau, die wijst op de gezondheidscheck en er op toeziet dat er niet teveel mensen tegelijk zich in het stembureau bevinden (in samenwerking met het 4^e stembureau lid)
- Het stemhokje, de stembus en de potloden worden elk half uur gedesinfecteerd

Voor een volledig overzicht van alle maatregelen (factsheets) wordt u verwezen naar www.verkiezingentoolkit.nl

Vroeg stemmen

Om te zorgen voor een betere spreiding van het aantal kiesgerechtigden dat zijn of haar stem wil uitbrengen, zijn de verkiezingen dit jaar naast 17 maart óók op maandag 15 en dinsdag 16 maart. Het aantal stembureaus dat op die dagen open moet zijn is gerelateerd aan het aantal kiesgerechtigden. Voor Alblasterdam betekent dit dat er op maandag 15 en dinsdag 16 maart **twee** stembureaus geopend zullen zijn. Deze bureaus zijn, net als op 17 maart, open van 07.30 uur tot 21.00 uur.

Deze dagen zijn in het leven geroepen om mensen die behoren tot een risicogroep de ruimte te geven in alle veiligheid hun stem uit te brengen. Komen er andere kiezers, dan sturen we die uiteraard niet weg. Qua communicatie zetten we in op stemmen op 17 maart, ook –en vooral– omdat er dan meer stembureaus geopend zijn dan op 15 en 16 maart.

De op maandag 15 en dinsdag 16 maart uitgebrachte stemmen mogen na afloop van het stemmen om 21.00 uur **niet** worden geteld! Het stembureau dat die dag zitting heeft gehad maakt wel een proces-verbaal van het verloop van de dag, inclusief het aantal kiesgerechtigden dat die dag op die locatie heeft gestemd. De bussen worden verzegeld, opgehaald en opgeslagen in een beveiligde ruimte op het gemeentehuis. Dit geldt voor zowel de maandag als de dinsdag.

Op woensdag 17 maart mogen deze uitgebrachte stemmen worden geteld, vanaf 07.30 uur. Het tellen is, net als altijd, een openbaar proces. Het eerder door het stembureau opgemaakte proces-verbaal wordt aangevuld met de telling die dus op 17 maart plaatsvindt.

Briefstemmen

In de "tijdelijke wet verkiezingen Covid-19" is vastgelegd dat alle kiesgerechtigden die op 17 maart 2021 70 jaar of ouder zijn gebruik mogen maken van de mogelijkheid om zijn stem via een briefstem uit te brengen.

De 70-plusser krijgt hiervoor 2 bescheiden toegestuurd:

- Een stempas waarmee een briefstem uitgebracht kan worden, de zogeheten 'stempluspas'
- Een stembiljet en 2 retourenveloppen

Daarmee krijgt hij 3 opties: briefstemmen, naar het stembureau gaan of iemand machtigen om namens hem te stemmen.

Als een 70-plusser geen gebruik wil maken van de mogelijkheid per brief te stemmen, dan is hij uiteraard op 15, 16 of 17 maart welkom in een stembureau om op de gebruikelijke manier zijn stem uit te brengen. Hij moet dan de 'stempluspas' en een legitimatiebewijs (dat maximaal 5 jaar verlopen mag zijn) meebrengen.

Wil hij wel briefstemmen, dan vult hij het stembiljet in en doet dit in een envelop. Tezamen met de 'stempluspas' doet hij dit in een tweede envelop. Deze envelop levert hij in op het briefstem-inleverpunt (gemeentehuis) of doet het uiterlijk vrijdag 12 maart in de brievenbus van PostNL. Landelijk wordt verwacht dat zo'n 50% van de 70-plussers gebruik zal maken van de mogelijkheid tot briefstemmen.

In Alblasserdam zijn er een kleine 3000 70-plussers.

Tellen van de briefstemmen

Het telproces gaat op een heel andere manier dan het tellen van de 'gewone' stemmen. Kort gezegd moeten de enveloppen met briefstemmen worden 'voorgeopend'. Dat wil zeggen: openmaken en controleren of er een 'stempluspas' en een gesloten envelop (inhoudende het stembiljet) inzit. De stempluspas wordt gecontroleerd op geldigheid. Indien akkoord gaat de gesloten envelop met het stembiljet in een aparte stembus om op woensdag 17 maart geteld te worden. Op die manier blijft het stemgeheim gewaarborgd.

Zowel het vooropenen van de briefstemmen als het tellen zelf gebeurt in een openbaar proces.

Verkiezingsdag 17 maart

Op 17 maart gaan in Alblasserdam totaal 11 stembureaus open.

Deze verkiezingsdag is in principe hetzelfde als een 'reguliere' verkiezingsdag. Het stembureau is open van 07.30 tot 21.00 uur. Een ieder die om 21.00 uur in de rij staat wordt in staat gesteld om zijn stem alsnog uit te brengen. Om 21.00 uur sluiten de stembureaus en worden de ontvangen briefstemmen overgebracht naar het gemeentehuis aan de Cortgene zodat ze daar kunnen worden voorgeopend en daarna geteld.

Het tellen van de regulier uitgebrachte stemmen is dezelfde avond/nacht op het stembureau. Dit tellen gebeurt ook Covid-19 proof, namelijk volgens de Craft-lean methode. Dat wil zeggen dat er zittend aan tafels wordt geteld en dat de tellers 1,5 meter afstand (kunnen) houden. Het procesverbaal wordt opgemaakt en ingeleverd op het gemeentekantoor. Een voorzichtige voorlopige uitslag is dan bekend.

Stembureauleden

In Alblasserdam hebben niet heel veel leden zich afgemeld vanwege angst voor Covid-19. Het

grootste deel van de leden gaf aan wel zitting te willen nemen. Daarnaast is er een groot aantal nieuwe aanmeldingen binnengekomen, naar aanleiding van de oproep op onze website maar vooral door de landelijke campagne ('elke stem telt'). Dit heeft ongeveer 125 nieuwe leden opgeleverd. Daarmee hebben we voldoende bemensing, inclusief voldoende reserve-leden.

Aanplakbeleid en aanplakplaatsen

In Alblasserdam zijn 12 plaatsen aangewezen waar verkiezingsborden worden geplaatst. Na consultatie met uw raad passen we het aanplakbeleid niet aan. Vanwege ervaringen uit het verleden is besloten om verdere aanplakplaatsen niet toe te staan. Wel is het mogelijk om te flyeren, uiteraard voor zover dit past binnen de Corona-maatregelen van de Rijksoverheid. Vanwege die maatregelen zullen er geen politieke cafés worden georganiseerd vanuit lokale overheden, ook niet Alblasserdam.

Financiën

Deze verkiezingen brengen extra kosten met zich mee.

Deze kosten bestaan naast de reeds genoemde Covid-19 maatregelen zoals mondkapjes en kuchschermen onder andere uit:

- Extra huur voor de locaties op 15 en 16 maart
- Het inrichten van die bureaus en ophalen van de stembussen om 21.00 uur op maandag en dinsdag
- Extra stembureauleden (tenminste 4 leden in plaats van 3 inclusief extra leden in verband met pauzes)
- Extra drukwerk, o.a. de stembiljetten van de 70-plussers.

Bijkomende kosten worden betaald uit het verkiezingsbudget. De uitkering vanuit het Rijk is hiervoor al twee maal bijgesteld; 1x in de september-circulaire (2020) en 1x in de januari-circulaire (2021). Het lijkt er op dit moment op dat alle extra kosten kunnen worden betaald uit het beschikbare budget.

Impact Covid-19 op burgerzaken- en KCC-dienstverlening

De uitbraak van het Covid-19 virus noodzaakte om de dienstverlening aan te passen per 16 maart 2020. In de afgelopen periode zijn diverse keren de maatregelen versoepeld of juist aangescherpt.

Veel van de activiteiten in de gemeentewinkel met diverse burgerzakenproducten, de receptie en het Klant Contact Centrum (KCC) met telefonie, social media, Whatsapp en livechat zijn van noodzakelijke aard. Dus de continuïteit van de dienstverlening was en is van groot belang.

Het uitgangspunt was om niet-noodzakelijk verkeer naar de gemeentewinkel te voorkomen.

Enkele voorbeelden van bijhorende aanpassingen zijn:

- Alleen met afspraak naar de gemeentewinkel. Hiermee voorkomen we een te volle wachtruimte.
- Enkele producten alleen online af te nemen, tenzij dit voor inwoners niet mogelijk is. Voorbeelden zijn: doorgeven van verhuizing, aangifte geboorte en aanvraag van uittreksel BRP.
- Tijdsbeperking voor aanvraag van onder andere reisdocumenten en rijbewijs (alleen mogelijk bij verlopen van document binnen 1 maand).

- Gemaximeerd aantal aanwezigen bij huwelijksvoltrekkingen/ partnerschap ceremonie. Het aantal hangt samen met de richtlijnen vanuit de Rijksoverheid (die zijn in de tijd diverse keren aangepast) en de omvang van de beschikbare ruimte.

Ook zijn maatregelen getroffen om de veiligheid van medewerkers te waarborgen, zoals:

- Plaatsen van zogenaamde spatschermen op de balies.
- Daar waar mogelijk thuiswerken. Dat is voor veel burgerzaken activiteiten niet mogelijk, vanwege het gebruik van fysieke documenten. Het KCC werkt echter bijna volledig vanuit huis.
- Zo veel als mogelijk werken op 1 locatie van Dienstverlening Drechtsteden. Hiermee voorkomen we extra reisbewegingen en de kans op bredere besmetting.

De urgente situatie heeft ook gezorgd voor een versnelling van de innovatie. Voorbeelden hiervan zijn:

- De geplande introductie van online geboorte-aangifte is naar voren gehaald. Vanaf april 2020 is dit nu mogelijk. De waardering van inwoners hiervoor is zeer hoog.
- Thuisbezorging van rijbewijzen. Daar is nog geen wettelijke grond voor, maar de minister gedooft het bezorgen en heeft snelle wettelijke grondslag aangekondigd. Voor reisdocumenten is dit overigens al jaren mogelijk.
- We verwachten in de komende maanden videobel afspraken mogelijk te maken via Microsoft Teams. Dit kan bijvoorbeeld interessant zijn voor afspraken met betrekking tot voorgenomen huwelijk.

Al deze maatregelen zorgen voor een veilige situatie in de gemeentewinkel voor zowel inwoners als medewerkers. Wel leiden de diverse maatregelen van de Rijksoverheid en gemeente tot extra vragen aan de telefoon en andere online kanalen. Ook geeft het vanuit huis bellen door de medewerkers meer technische verstoringen dan vanuit kantoor. Dit alles bij elkaar heeft op piekmomenten voor gezorgd dat de wachttijden iets langer zijn dan inwoners bij ons gewend zijn. We monitoren continu de klanttevredenheid van inwoners over onze dienstverlening en die is gemiddeld onveranderd hoog.

Zodra de maatregelen van de Rijksoverheid het toestaan zullen we onze dienstverlening laten terugkeren naar de 'oude' situatie. Wel verwachten we dat deze situatie een stimulans heeft gegeven aan het gebruik van de online dienstverlening. De toekomst zal uitwijzen in welke mate.

Bijlage 1; Overzicht stemlocaties

Locatie	Adres	Covid-proof?	Toegankelijk?
Gemeentehuis/Rederij	Cortgene 2	ja	ja
De Damsteen	Cortgene 10	ja	ja
De Havenkerk	Ieplaan 9	ja	ja
Stichting De Poort	Randweg 141	ja	ja
De Postduif	Randweg 110	ja	ja
Zwembad De Blokweer	Sportlaan 3	ja	ja
School De Twijn (De Loopplank)	Pieter de Hoochplaats 1	ja	ja
Ds. Joannes de Beukelmanschool	Weversstraat 2	ja	ja
De Ontmoetingskerk	Blokweerweg 75	ja	ja
Multifunctioneel Centrum Nokkenwiel	Ingang Rijnstraat	ja	ja
Multifunctioneel Centrum Nokkenwiel	ingang Maasstraat 30	ja	ja
Sporthal Molenzicht	Groen van Prinstererstraat 107	ja	ja
Niet bruikbaar			
Openbare Bibliotheek	Ieplaan 2		
Woonzorgcentrum De Waard	De Alblashof 1 b		
Centrum voor Jeugd en Gezin	Zeelt 2		
Het Kompas	Scheepsbouwplein 10		

